

26 Haziran, 1967

CUMHURİYET

Sinema

BİRİNCİ HİSAR KISA FİLİMLER YARIŞMASI ORTAYA İLGİ ÇEKİCİ BAZI ESERLER KOYDU.

BİR YARIŞMANIN ARDINDAN

ATİLLÂ DORSAY

Robert Kolej sinema kulübünün ilk kez düzenlediği I. Hisar kısa film yarışması sonuçlandı. 3 gün boyunca yarışmaya katılan 31 adet 8 mm. ve 9 adet 16 mm. lik filmi seyrettik. Bu konudaki izlenimlerimi kısaca anlatmadan önce peşinen şunu söyleyeyim ki, bu teşebbüsün, Türk sinemasının gelişmesi ve giderek bugün içinde bulunduğu açmazdan kurtulması için son derece önem li ve olumlu bir adım olduğu kanımsımdayım. Zira gerçek sinemacı çoğunlukla belge filmcilikten yetişir. Bunun Rossellini'den Resnais'ye sayılamıyacak kadar çok örneği vardır. Ve, yine gerçek sinemacı, belge filmi hiç bir zaman küçümsemez. Eisenstein gibi bir sinema dehâsının, ününün zirvesinde iken «Que Viva Mexico» adlı uzun belge - filmi çevirmek için kalkıp Meksika'lara gidişi ve 2 yılını orada geçişi, Rossellini'nin «artık konulu filimlerin devri geçti» diyerek bu tür film yapmayacağını açıklaması ve «Hindistan 1961»-le açtığı çığı inatla sürdürmesi, herhalde anlamlı olaylar olsa gerektir. Ama belge - film, bizde hep üvey evlât davranışıyla karşılanmış, sinemalarda gösterilmek imkânına asla kavuşamamış. (bırakın amatörce çalışmaları, uluslararası armağanlar kazanan bir «Hitit güneşi»ni, bir «Anadolu, tarihin köprüsü»nü bile göremedik), ne bu işin profesyonelleri, ne de seyirci belge - filmin önemini kavrayabilmiş ve bilincine varabilmiştir. Türk sinemasının gelişmesi için her kafadan bir ses çıkar, herkes bol bol yazıp çizip konuşurken, bu konuda, genç sinemacıya imkân ve cesaret verecek, sinemacı yetişmesine yardımcı olacak ilk olumlu teşebbüsün bir gençlik kuruluşundan gelişinin anlamı üzerinde düşünmek gerekir. Bu yönden, Robert Kolej sinema kulübü yöneticilerini ne kadar kutlasak yeridir.

Gelelim yarışmaya... 3 gün geceli - gündüzlü izlediğimiz gösterilerin bana (her zaman değilse bile) yer yer gerçekten zevkli anlar geçirttiğini söylemeliyim. Sinemayı bilenler vardı, daha az bilenler vardı. hemen hiç bilmeyenler vardı... Ama hepsi, kameralarını sırtlamışlar, türlü imkânsızlıklar içinde inkâr edilmez bir iyi niyetle birşeyler yapmışlar. Çoğunlukla da, teknik yönden değilse de, içeriği olan, birşeyler getiren filimler ortaya koymuşlardı... Belirli bir sinema tutkusunun tanıklarıydı bu filimler, sürdürülmesi gereken, yılmadan, tâviz vermeden, yürekle sürdürülmesi gereken bir tutkunun... Zira, sinemayı kurtaracak kişiler varsa eğer, bunlar sinemaya tutkuyla bağlı kişiler olacaktır, yoksa başka yere giremedikleri için sinemaya girmiş esnaf zihniyetliler değil.

8 mm. lik filimlerde, ilk iki elemeyi aşip finale kalan filimler, şunlar oldu: Kaya Tanyeri: Galata köprüsü - Nurdoğan Taçalan: Çingeneler - Muammer Özer: Toprak adamın hayat hikâyesi - Celâl Ülken: Bücü - Selma Gündüz: Barok - Ekrem Yenal: Bir gecenin tortusu - Menelaos Mavridis: Jimnastik gösterileri - Özcan Başkan: Akça - gölge - Yavuz Yaylalı: Kadınlar - Ayşe Erbil: Özlem - Utku Varlık: Giz - Mine Cezzar: Kalan sağlar bizindir - Artun Yeres: Çirkin Ares - Aristo Zikopulos: Arkeolojik gezi.

Yapılan tartışma ve açıklamalardan sonra, 3. eleme sonunda, 4 film derecelendirmede söz sahibi olduğu görüldü: Galata Köprüsü, Bücü, Çingeneler ve Çirkin Ares... Bu 4 film üzerinde yapılan tartışma, sanırım dünya çapındaki büyük yarışmalardakileri aratmayacak yoğunlukta oldu. Sonunda, bir çingene ailesinin yaşamının birkaç bölümünü anlatan Nurdoğan Taçalan'ın «Çingeneler», gerçek kişileri kamera karşısında bütün doğallıklarıyla veren gerçekçi, yalın tutumu, belgesel gücü dolayısıyla birinci, Goya'nın gravürleriyle Vietnam savaşı fotoğrafları arasında bir paralel kurarak savaşa karşı çıkan ve A.B.D. nin bu savaşta sorumluluğuna değinen «Çirkin Ares» adlı etkileyici çalışmasıyla Artun Yeres, ikinci seçilerek 1000'er ve 500'er liralık ödüllere lâyık görüldüler.

16 mm. lik filimler yarışması, genellikle daha bir ilginç, daha bir göz doyurucu oldu. Nitekim, katılan 9 filmden hiçbiri ilk elemeye elenmedi, ve Celâl Ülken'in «Kibritler», Tanju Akerson'un «Nokta», Jak Şalom'un «Orada, onunla», Özer Kabaş'ın «İstanbul Hâtırası», Sezer Tansuğ'un «Pazar pehlivanları», «Hatırlayış», «Gündoğuşundan gün batışı» adlı 3 filmi, Üner Birecikli'nin «Format 20», ve Ümit Aşçı'nın «Sevmek, cansıkıntısı ve korku» adlı filimleri eşit koşullarla yarışa girdiler. Filimler yeteri kadar tartışıldıktan sonra yapılan elemeye «Kibritler», «Orada onunla», «İstanbul hâtırası», «Gündoğuşundan gün batışı», «Hatırlayış» ve «Format 20» filimleri finale kaldılar. 2. bir elemeye 3 film kaldı: «İstanbul Hâtırası», «Gündoğuşu» ve «Format 20». Sonunda jüri, Yenicami avlusundaki o durmadan yenilenen, kaynayan yaşamı ilginç görüntülerle veren «İstanbul Hâtırası» na birinci, estetikçi bir görüş ve başarılı renkli fotoğraflarla «mimari ile halk görüntülerinin karışımı» nı inceleyen Sezer Tansuğ'un «Gün doğuşundan gün batışı» filmine ikinci olmak üzere 2000 ve 1000'er liralık Shell ödüllerini verdi. Yarışmaya katılan, ve teknik yönden henüz olgunlaşmamış olmakla birlikte sinemaya yeni arayışlar getireceklerini haberleyen genç sinemacıların birinin, Üner Birecikli'nin «Format 20» sini de değerli bulan jüri, Özel «James Baldwin» armağanını, otomatlaşan bir dünyada, eskiye, geçmişe karşı duyulan özlemi dile getiren bu filme vermeyi uygun buldu. Bu armağanı, Celâl Ülken'in animasyon dene-mesi «Kibritler» in pek az farkla kaybettiğini eklemeliyim.

I. Hisar film yarışması böylece geldi, geçti... Gelecek yıl temmuz ayında yapılacak olan yarışmada daha başarılı eserlerin ortaya çıkacağı muhakkaktır. Bu arada diğer kuruluşların, Devletin ve Belediyelerin de bu konuda bazı şeyler yapmaları, örneğin sinemacıların, sevecek verdikleri 60 liralık gülünç bir ceza karşılığında kısa metrajlı filimler yerine kâr getiren (ama seyirciye bıkkınlıktan başka bir şey getirmeyen) reklâm filimleri oynatmaları durumunu doğuran eskimiş Belediye hükümlerinin yeniden ele alınması öncelikle beklenir.

1. Hisar Kısa Film Yarışması sonuçlandı

Robert Kolej Sinema Kulübü tarafından düzenlenen I. Hisar Kısa Film Yarışması dün akşam sonuçlanmış, 8 ve 16 mm. de «Bronz Burç» ödüllerini «İstanbul Hâtırası» filmiyle Özer Kabaş, «Çingeneler» adlı filmiyle de Nurdoğan Taçalan kazanmışlar. Yarışmada ikincilik ödülleri, Sezer Tansuğ'un «Gün Doğuşundan Gün Batışma» adlı filmi ile Artun Yeres'in «Çirkin Ares» filmine verilmiştir. Üner Becerik li de değişik türdeki çalışmasından ötürü «Format 20» filmiyle Jüri Özel Armağanına lâyık görülmüştür.

Ödül kazanan eserler kapanış töreninde bir kere daha halka gösterilmiş ve II. Hisar Kısa Film Yarışması dün gece ilân edilmiştir. Değerlendirme gösterileri gelecek yıl 5-8 Temmuz tarihinde yapılacaktır.